

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 227/2022-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Ivana Fiačana (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDACTED], Csc., [REDACTED], [REDACTED], 2. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a 3. [REDACTED], [REDACTED], všetkých zastúpených JUDr. Renátou Smajdovou, advokátkou, Floriánska 16, Košice, proti postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cpr/4/2013 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cpr/4/2013 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava III **prikazuje** v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cpr/4/2013 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľom **priznáva** finančné zadostučinenie každému **1 000 eur**, ktoré **je** im Okresný súd Bratislava III **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava III **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **410,26 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Uznesením č. k. IV. ÚS 227/2022-12 z 3. mája 2022 prijal ústavný súd v celom rozsahu na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľov doručenú ústavnému súdu 31. januára 2022. V predmetnej ústavnej sťažnosti sa sťažovatelia domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

2. K tvrdenému porušeniu ich práv malo dôjsť v konaní vedenom pred Okresným súdom Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 15 Cpr/4/2013. Sťažovatelia žiadali, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov a aby každému z nich priznal proti okresnému súdu spravodlivé zadosťučinenie vo výške 7 000 eur. Okrem toho si proti okresnému súdu uplatnili aj nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom.

3. Sťažovatelia uviedli, že k porušeniu ich práv došlo v konaní ako celku, ktoré sa okrem okresného súdu viedlo aj na Okresnom súde Košice I a na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“). Ich ústavná sťažnosť však smerovala výlučne proti okresnému súdu, ktorý bol v ústavnej sťažnosti označený ako odporca a proti ktorému si uplatnili uvedené nároky.

4. Z ústavnej sťažnosti, pripojeného spisu všeobecného súdu a ďalšieho dokazovania ústavného súdu vyplýva nasledovný stav veci:

5. Sťažovatelia spolu s ďalšou fyzickou osobou podali ako žalobcovia 13. septembra 2011 na Okresnom súde Košice I žalobu proti Slovenskej republike (ďalej len „žalovaná“), zastúpenej Ministerstvom obrany Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), ktorou si uplatňovali nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, a to každý vo výške 60 000 eur. Svoje nároky uplatňovali na základe zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov. V žalobe uviedli že nemajetková ujma im mala vzniknúť porušením zásady rovnakého zaobchádzania pri výpočte ich výsluhových dôchodkov zo strany Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia (ďalej len „VÚSZ“). Samotná nemajetková ujma mala spočívať v znížení ich dôstojnosti a spoločenskej vážnosti (bez uvedenia konkrétnych skutočností v samotnej žalobe).

6. Dôvodom diskriminácie bola podľa samotných žalobcov príslušná právna úprava, podľa ktorej VÚSZ postupoval a ktorá ich ako poberateľov výsluhových dôchodkov znevýhodňovala oproti poberateľom starobných dôchodkov.

7. Okresný súd Košice I po začatí konania rozhodoval o oslobodení žalobcov od súdnych poplatkov a vec tiež z dôvodu vecnej príslušnosti nesprávne postúpil na Krajský súd v Košiciach, odkiaľ mu bola vrátená po rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Okresný súd Košice I následne po šiestich mesiacoch od doručenia námietky žalovanej týkajúcej sa miestnej príslušnosti vec 21. októbra 2013 postúpil okresnému súdu ako súdu miestne príslušnému. Počas viac ako dvoch rokov od podania žaloby sa vo veci neuskutočnilo pojednávanie a nevykonalo sa žiadne dokazovanie.

8. Konanie na okresnom súde ústavný súd pre potreby tohto nálezu rozdelil do dvoch období. Prvé z týchto období trvalo od 21. októbra 2013, keď bol spis vo veci sťažovateľov doručený okresnému súdu, do 27. februára 2017, keď okresný súd postúpil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní proti svojmu prvému rozsudku vo veci. Druhé obdobie sa začalo vrátením spisu zo strany krajského súdu po tom, ako bol prvý rozsudok okresného súdu zrušený; toto obdobie nebolo do rozhodnutia ústavného súdu skončené.

9. V konaní pred okresným súdom v prvom období bolo nariadených spolu štrnásť pojednávanií a z dôvodu stručnosti sa im ústavný súd nebude podrobne venovať. Za podstatné však ústavný súd považuje, že po postúpení veci 21. októbra 2013 okresný súd urobil prvý úkon smerujúci k rozhodnutiu o nároku sťažovateľov až 6. augusta 2014, keď nariadil pojednávanie na 24. september 2014.

10. Počas prvého obdobia vykonával okresný súd na návrh sťažovateľov dokazovanie týkajúce sa vyčíslenia rozdielu medzi výškou výsluhových dôchodkov sťažovateľov a výškou starobných dôchodkov iných osôb v rovnakých vekových kategóriách. Za pozoruhodnú ústavný súd považuje skutočnosť, že žiaden zo sťažovateľov nebol po celý čas vôbec vypočítaný, pričom nebolo vykonané ani žiadne dokazovanie k samotnej nemajetkovej ujme, t. j. v čom konkrétne táto spočívala a k určeniu jej výšky. Ďalšou podstatnou skutočnosťou je, že vykonané dokazovanie okresný súd nijako nezohľadnil vo svojom prvom rozsudku vyhlásenom 31. mája 2017 (k tejto skutočnosti sa vyjadril aj krajský súd, pozri body 20 a 21 odôvodnenia tohto nálezu).

11. Okrem toho bol priebeh konania do istej miery ovplyvnený aj tým, že nebolo zrejmé postavenie VÚSZ v konaní. Samotní sťažovatelia až na prvom pojednávaní 24. septembra 2014 označili VÚSZ za ďalšieho zástupcu žalovanej a navrhli okresnému súdu, aby od VÚSZ vyžiadal listinné dôkazy týkajúce sa už zmieneného rozdielu vo výške dôchodkov. Pojednávanie bolo preto odročené na 21. január 2015, na ktoré bol predvolaný aj VÚSZ.

12. Až na pojednávaní 21. januára 2015 okresný súd vyzval VÚSZ na vyjadrenie k žalobe a na ten účelom aj odročil pojednávania na 11. marec 2015. V ďalšom priebehu konania okresný súd vyzýval VÚSZ na doručenie listinných dokladov a predvolával ho na pojednávania; dokonca pojednávanie nariadené na 30. november 2016 bolo odročené na 8. február 2017 pre neúčast' VÚSZ.

13. Napriek tomu však okresný súd neskôr na pojednávaní 5. apríla 2017 vyzval sťažovateľov, aby oznámili, koho označili za zástupcu žalovanej. Na návrh právnej zástupkyne sťažovateľov potom bolo s týmto účelom predmetné pojednávanie odročené a právna zástupkyňa následne oznámila, že zástupcom žalovanej je len ministerstvo. Okresný súd však na nasledujúce pojednávanie 31. mája 2017 predvolal aj VÚSZ, hoci v písomnom vyhotovení rozsudku z uvedeného dňa už VÚSZ ako zástupca žalovanej nefiguruje a tento rozsudok nebol VÚSZ ani doručovaný.

14. Dĺžku konania ovplyvnila aj skutočnosť, ktorú sťažovatelia oznámili okresnému súdu 25. mája 2015. Sťažovatelia uviedli, že pred VÚSZ sa vedie konanie o priznaní starobného dôchodku sťažovateľom v 1. a 3. rade, čo by mohlo mať podľa ich vlastného vyjadrenia vplyv na rozhodnutie o ich nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Na základe uvedeného požiadali o odročenie pojednávania nariadeného na 27. máj 2015, avšak žiadosti okresný súd vyhovel.

Následne boli nariadené a odročené ďalšie tri pojednávania a sťažovatelia doručili rozhodnutia VÚSZ týkajúce sa konania o starobných dôchodkoch okresnému súdu až 20. mája 2016.

15. K predĺženiu konania prispeli aj dôvody, ktoré boli výlučne na strane sťažovateľov, resp. ich právnych zástupcov v konaní pred okresným súdom. Pojednanie 25. mája 2016 bolo odročené na 28. september 2016, pretože z protirečivých a neúplných podaní pôvodného právneho zástupcu a ním splnomocneného substitučného zástupcu nebolo zrejmé, kto sťažovateľov zastupuje.

16. Po zmene v osobe právneho zástupcu sťažovateľov bolo jedno pojednanie odročené zo zdravotných dôvodov na strane nového právneho zástupcu sťažovateľov (o jeden mesiac z 28. septembra 2016 na 30. november 2016) a jedno pojednanie z dôvodu kolízie termínov právneho zástupcu sťažovateľov (z 8. februára 2017 na 5. apríl 2017).

17. Za podstatné pre rozhodnutie o ústavnej sťažnosti ústavný súd tiež považuje, že po vyhlásení rozsudku na pojednaní 31. mája 2017, ktorým bola žaloba zamietnutá, zákonný sudca požiadal o predĺženie lehoty na písomné vyhotovenie rozsudku. Toto písomné vyhotovenie bolo sporovým stranám elektronicky doručované až 28. augusta 2017.

18. Proti prvému rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia včas odvolanie 14. septembra 2017; toto odvolanie doručoval okresný súd žalovanej až 14. februára 2018. Podobne vyjadrenie žalovanej k odvolaniu, ktoré bolo okresnému súdu doručené 3. apríla 2018, bolo sťažovateľom doručované až 3. augusta 2018 a replika sťažovateľov zo 16. augusta 2018 bola žalovanej doručovaná až 21. januára 2019.

19. Okresný súd doručil súdny spis na rozhodnutie o odvolaní proti svojmu rozsudku krajskému súdu 27. februára 2019 a krajský súd o tomto odvolaní rozhodol uznesením z 26. februára 2021 a v poradí prvý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

20. Z uznesenia krajského súdu vyplýva, že napadnutý rozsudok okresného súdu nespĺňal kvalitatívne požiadavky na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Okresný súd totiž do odôvodnenia napadnutého rozsudku nepremietol vykonané dokazovanie, nezrejmil skutkový stav, v dôsledku čoho neboli preskúmateľné jeho právne závery, ktoré stranám neposkytovali žiadne zrozumiteľné, logické a súvislé vysvetlenie a objasnenie veci (bod 32 odôvodnenia uznesenia krajského súdu).

21. Krajský súd tiež poznamenal, že v odôvodnení napadnutého rozsudku okresný súd nastolil určité, z jeho pohľadu právne významné, stručné otázky, na ktoré sa potom pokúsil odpovedať, nie však na všetky a aj odpovede boli stručné vo forme jednej vety bez ďalších podrobností (bod 33 odôvodnenia uznesenia krajského súdu). Okresný súd tým porušil právo sporových strán na spravodlivý proces a nedostatky rozhodnutia okresného súdu nebolo možné napraviť v odvolacom konaní. Krajský súd potom okresnému súdu uložil povinnosť, aby po vrátení veci zrozumiteľne uviedol okrem iného, čoho sa sťažovatelia domáhali, čo tvrdili, aké boli právne argumenty strán, aké dôkazy vykonal a ako vec právne posúdil (bod 37 odôvodnenia uznesenia krajského súdu).

22. Z obsahu súdneho spisu nie je zrejmé, kedy bol spis vrátený okresnému súdu; ten však uznesenie krajského súdu doručoval sporovým stranám 14. apríla 2021 a zároveň ich predvolal na pojednanie 20. októbra 2021. Právna zástupkyňa sťažovateľov svoju neúčast' a neúčast' sťažovateľov ospravedlnila 19. októbra 2021 a navrhla, aby súd konal a rozhodol v ich neprítomnosti. Zároveň veľmi stručne zhrnula svoje doterajšie prednesy, neuviedla žiadne nové skutočnosti a nenavrhovala žiadne dôkazy.

23. Okresný súd nariadené pojednávanie odročil na 18. február 2022 s tým, že žalovaná sa má vyjadriť k podaniu sťažovateľov. Pojednávanie 18. februára 2022 bolo opätovne odročené na 31. máj 2022. Dôvodom bola skutočnosť, že žalovaná až na tomto pojednávaní predložila svoje vyjadrenie k podaniu sťažovateľov, pričom okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľov, aby sa s tým podaním oboznámila. Ústavný súd dodáva, že ani žalovaná vo svojom podaní neuviedla žiadne nové skutočnosti a nenavrhovala vykonať dokazovanie.

24. Na pojednávaní 31. mája 2022 bol bez podstatných prednesov vo veci vyhlásený rozsudok, ktorým okresný súd žalobu opätovne zamietol. Písomné vyhotovenie rozsudku v čase rozhodnutia ústavného súdu ešte nebolo vyhotovené, konanie vo veci sťažovateľov nie je zatiaľ právoplatne skončené.

25. V súhrne konanie pred okresným súdom trvá do vyhlásenia druhého rozsudku viac ako štyri roky a päť mesiacov.

II.

Argumentácia sťažovateľov

26. Vo svojej ústavnej sťažnosti sťažovatelia zdôraznili, že v čase podania ústavnej sťažnosti sa konanie v ich veci viedlo už viac ako desať rokov a štyri mesiace, pričom výsledkom konania je zmätočný a nepreskúmateľný rozsudok okresného súdu, ktorý bol zrušený v odvolacom konaní a vec nebola stále právoplatne skončená.

27. Ak ide o samotný priebeh konania, sťažovatelia zvýraznili dĺžku konania na Okresnom súde Košice I a na krajskom súde. K postupu okresného súdu tiež uviedli, že písomné vyhotovenie prvého rozsudku okresného súdu bolo sporovým stranám doručené až tri mesiace po jeho vyhlásení; ďalej, že od podania odvolania proti prvému rozsudku okresného súdu po postúpenie veci krajskému súdu uplynul jeden rok a päť mesiacov. K postupu okresného súdu po vrátení veci krajským súdom poznamenali, že okresný súd vo veci namiesto rozhodnutia nariadil pojednávanie aj napriek tomu, že vo veci neboli podané žiadne ďalšie návrhy na dokazovanie.

28. Vo vzťahu k požadovanému finančnému zadosťučineniu sťažovatelia uviedli, že ujma, ktorú sťažovatelia utrpeli v príčinnej súvislosti so zmätočným a neefektívnym postupom okresného súdu, si vyžaduje poskytnutie zvýšeného stupňa ochrany ich práv, t. j. v ich prípade len deklarovanie porušenia práv nie je dostatočné.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

29. Okresný súd vo vyjadrení k sťažnosti veľmi podrobne zrekapituloval priebeh konania a upozornil na skutočnosť, že vec mu bola postúpená až po dvoch rokoch od podania žaloby.

30. Podľa okresného súdu bolo konanie z jeho strany plynulé, prietahy mali spôsobovať samotní sťažovatelia, resp. ich právni zástupcovia. V tejto súvislosti uviedol, že právny zástupca sťažovateľov až na pojednávaní 29. októbra 2014, t. j. až po troch rokoch od podania žaloby, označil VÚSZ ako ďalšieho zástupcu žalovanej a navrhol vykonanie dôkazov.

31. Z obsahu vyjadrenia ďalej vyplýva, že podľa názoru okresného súdu bolo z dôvodov na strane sťažovateľov odročené pojednávanie nariadené na 18. marec 2016; okrem toho okresný súd poukázal aj na skutočnosti zhrnuté ústavným súdom v bodoch 15 a 16 odôvodnenia tohto nálezu a tiež na skutočnosť, že právna zástupkyňa sťažovateľov ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní 20. októbra 2021 len jeden deň pred pojednávaním (pozri bod 22 odôvodnenia tohto nálezu).

32. Napriek výzve ústavného súdu sťažovateľa na uvedené vyjadrenie okresného súdu v stanovenej lehote nereagovali.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

33. Ústavný súd vo svojej judikatúre pravidelne pripomína, že účelom práv uvedených v bode 1 odôvodnenia tohto nálezu je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K tomu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu, prípadne k nemu môže dôjsť aj iným zákonom predvídaným spôsobom nastoľujúcim právnú istotu (pozri napr. IV. ÚS 469/2020, bod 14).

34. Okrem toho ústavný súd zdôrazňuje, že pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy si osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. IV. ÚS 302/2020, bod 21).

35. Pri hodnotení, či došlo k porušeniu predmetných práv, ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľov (napr. IV. ÚS 99/2022, bod 13).

36. Ak ide o predmet konania vo veci sťažovateľov, tento patrí do bežnej agendy rozhodovanej všeobecnými súdmi, pričom z ústavnej sťažnosti, jej príloh a ani z vyjadrení účastníkov konania nevyplýva, že by bolo konanie vo veci sťažovateľov mimoriadne skutkovo či právne náročné.

37. Ústavný súd k tomu dodáva, že konania týkajúce sa nárokov, ktoré mali vzniknúť v dôsledku tvrdenej diskriminácie, si zo strany všeobecných súdov vyžadujú zvýšenú pozornosť a dotknuté osoby majú dôležitý záujem na tom, aby o týchto nárokoch súdy rozhodovali rýchlo.

38. Ak ide o správanie sťažovateľov, ústavný súd uvádza, že ich postup v konaní prispel k predĺženiu konania. Skutočnosť, že sťažovatelia až na pojednávaní 24. septembra 2014 označili ďalšieho zástupcu žalovanej a navrhli vykonanie dôkazov, mala za následok odročenie tohto pojednávania. Rovnako k predĺženiu konania prispelo aj odročenie ďalších pojednávania z dôvodov na strane právnych zástupcov sťažovateľov (pozri body 15 a 16 odôvodnenia tohto nálezu). Celkovo tak možno pripísať sťažovateľom predĺženie konania o sedem mesiacov.

39. Ústavný súd podotýka, že k predĺženiu konania prispela aj skutočnosť, že v priebehu súdneho konania sa na VÚSZ rozhodovalo o nároku sťažovateľov v 1. a 3. rade na priznanie starobného dôchodku a aj na žiadosť sťažovateľov okresný súd od 25. mája 2015 do 20. mája 2016 čakal

na výsledok konania pred VÚSZ. Predĺženie konanie o toto obdobie nie je možné pričítať okresnému súdu. Z tohto dôvodu sa ústavný súd ani nezaoberal námietkou okresného súdu, ktorá sa týkala odročenia pojednávania nariadeného na 18. marec 2016 (pozri bod 31 odôvodnenia tohto nálezu).

40. Pri ďalšom hodnotení postupu okresného súdu ústavný súd pripomína, že za prieťahy v súdnom konaní sa považuje nielen nečinnosť všeobecného súdu, ale aj taký postup, ktorý je neefektívny a nesústredený (pozri napr. I. ÚS 227/2018, str. 17 odôvodnenia).

41. Ústavný súd už v úvode hodnotenia postupu okresného súdu uvádza, že tento bol poznačený rovnako nečinnosťou, ako aj nesústredenosťou a neefektívnosťou.

42. Samotný okresný súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti poukazoval na skutočnosť, že vec mu bola postúpená až po dvoch rokoch od podania žaloby, pričom dovedy vec nebola meritórne prerokovaná; napriek tejto skutočnosti však okresný súd začal vo veci konať až po uplynutí viac ako deviatich mesiacov od postúpenia veci (pozri bod 9 odôvodnenia tohto nálezu). Za neprimerane pomalý považuje ústavný súd aj postup okresného súdu po vyhlásení prvého rozsudku vo veci sťažovateľov, keď písomné vyhotovenie tohto rozsudku bolo sporovým stranám doručované až po troch mesiacoch od jeho vyhlásenia.

43. Podobne zdĺhavo okresný súd postupoval v čase od podania odvolania proti jeho prvému rozsudku do postúpenia súdneho spisu krajskému súdu, keď jednotlivé podania boli protistranám doručované so značným časovým odstupom (pozri bod 18 odôvodnenia tohto nálezu).

44. Za najväčší problém však ústavný súd považuje neefektívny postup okresného súdu, keďže z doterajších jeho krokov vyplýva, že okresný súd nebol schopný identifikovať podstatné právne a skutkové otázky týkajúce sa nároku sťažovateľov a na tieto otázky dať zrozumiteľnú odpoveď.

45. Uvedené vyplýva okrem iného aj zo skutočnosti, že okresný súd po dlhší čas neustálil, kto žalovanú v konaní zastupuje, hoci ide o jeho zodpovednosť (pozri k tomu uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Cdo 87/2019 z 24. júna 2020 a body 11 až 13 odôvodnenia tohto nálezu).

46. Predovšetkým však okresný súd vo svojom prvom rozsudku zásadným spôsobom porušil práva sťažovateľov, ako to konštatoval krajský súd, keď tento rozsudok bol nezrozumiteľný a nebolo možné z neho zistiť, aké závery z dovedy vykonaného dokazovania a prednesov strán okresný súd vyvodil. Ani veľký počet pojednávaní tak nevedol k tomu, aby bola právna neistota sťažovateľov odstránená, a prvý rozsudok okresného súdu musel byť pre svoje nedostatky krajským súdom zrušený.

47. Podobne po vrátení veci krajským súdom nemožno postup okresného súdu považovať za efektívny. Okresný súd po tom, ako mu bola vec po dvoch rokoch vrátená krajským súdom, opätovne rozhodol vo veci až po vyše roku, pričom nevykonal žiadne nové dokazovanie a sporové strany neuviedli žiadne nové skutočnosti. Uvedené nesvedčí o riadnej organizácii práce zo strany konajúceho zákonného sudcu.

48. Okrem toho pojednávanie 31. mája 2022 bola nariadené v podstate len na vyhlásenie rozsudku, teda okresný súd mal v zmysle § 219 ods. 2 Civilného sporového poriadku už na tomto pojednávaní doručovať sporovým stranám písomné vyhotovenie vyhláseného rozsudku.

49. Ústavný súd preto aj napriek skutočnosti, že k predĺženiu konania prispeli aj samotní sťažovatelia, resp. že k predĺženiu konania došlo aj pre skutočnosti, za ktoré okresný súd nezodpovedá (pozri bod 14 odôvodnenia tohto nálezu), rozhodol, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cpr/4/2013 boli porušené základné práva sťažovateľov (bod 1 výroku tohto nálezu).

50. Vzhľadom na to, že konanie pred okresným súdom nie je stále právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v ďalšom priebehu konania postupoval bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

51. Nad rámec uvedeného ústavný súd zopakuje, že sťažovatelia svoju ústavnú sťažnosť podali výlučne proti okresnému súdu, preto ústavný súd osobitne nepreskúmaval priebeh konania na Okresnom súde Košice I a na krajskom súde.

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

52. K sťažovateľom uplatnenému nároku na finančné zadost'učinenie každému v sume 7 000 eur ústavný súd uvádza, že, ako to samotní sťažovatelia uviedli, cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany základného práva v prípadoch, v ktorých nepostačuje len samotné vyslovenie porušenia práva, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (pozri IV. ÚS 469/2020, bod 30 odôvodnenia).

53. Primerané finančné zadost'učinenie slúži na zmiernenie nemajetkovej ujmy, ktorú sťažovatelia utrpeli v dôsledku porušenia svojich práv (pozri § 135 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“); pozri tiež napr. III. ÚS 12/03 str. 8 a 9 odôvodnenia).

54. Ústavný súd podotýka, že samotní sťažovatelia neuviedli žiadne konkrétne skutočnosti týkajúce sa utrpenej nemajetkovej ujmy v dôsledku postupu okresného súdu, podľa názoru ústavného súdu však nesústreďený postup okresného súdu, ktorý sa prejavil najmä v prvom jeho rozsudku, mal nepochybne nepriaznivý dopad na očakávania sťažovateľov vo vzťahu k rozhodnutiu o ich nároku a na ich dôveru v súdnu ochranu ich práv. Na druhej strane však ústavný súd musel zobrať do úvahy skutočnosť, že k dĺžke konania prispeli aj samotní sťažovatelia, ako to už bolo konštatované.

55. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ako aj význam konania pred okresným súdom pre sťažovateľov, ústavný súd považoval za primerané priznať každému zo sťažovateľom finančné zadost'učinenie 1 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Ústavný súd zároveň nevyhovel časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovatelia žiadali priznať finančné zadost'učinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

56. V súlade s § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal ústavný súd podľa výsledku konania sťažovateľom nárok na náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia (bod 4 výroku tohto nálezu).

57. Pri výpočte náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 predstavuje v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky sumu 193,50 eur a náhrada hotových výdavkov za každý úkon právnej služby podľa § 16 ods. 3 predstavuje sumu 11,63 eur. Trovy konania sťažovateľov pozostávajú z tarifnej odmeny právnej zástupkyne sťažovateľov za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu), ktoré boli všetky uskutočnené v roku 2022, spolu vo výške 387 eur (2 x 193,50 eur) a z nároku na náhradu hotových výdavkov právnej zástupkyne v sume 23,26 eur (2 x 11,63 eur). Sťažovateľom tak bola priznaná náhrada trov konania spolu vo výške 410,26 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2022

Ladislav Dudíťš
predseda senátu